

מראי מקומות - פסחים

צ.

ג. והא אין אדם אוסר דבר שאינו שלו הקשה בהערות להגרי"ש, מדוע הוצרכו להקשות משום אוסר דבר שאינו שלו, והלא יכלו להקשות יותר שאינו ממונו כלל, וממילא לא זכתה בו ולא נעשה אתנו כלל. ועוד, שלכאורה לא שייך לומר כאן הכלל שאין אדם אוסר דבר שאינו שלו, שהרי אם באמת היתה זוכה באתנו, ממילא הוא אתנו, ולא שהוא צריך לאסור את זה, וא"כ ודאי נאסר. ותירץ, שקושיית הגמרא היא בדרך ממה נפשך, שלכאורה לא זכתה בו, ועל כן אין זה אתנו, ואפילו אם תמצי לומר שכל שנתן לה באתננה דינו כאתנו גם אם אין זכיה כלל, עדיין קשה, שבמקום שאין לה קנין וכל מה שנעשה אתנו הוא מחמת שהסכים בדעתו ליתן לה באתננה, נמצא שהאיסור בא רק מחמת דעתו והסכמתו, ועל זה מקשה הגמרא שאם היה שלו יכול הוא לאסור זאת ולעשות זאת אתנו, אבל כאן שאינו שלו אין אדם אוסר דבר שאינו שלו.

ד. ראה שלש שוחטין עליו בשמיני שלו פירש רש"י, אם חל שמיני שלו בערב פסח, ואפילו אם עדיין לא הביא כפרתו, ומביאה אחר מיכן, דמחוסר כפורים דחי עשה דהשלמה. וכתב השפת אמת, שאפילו אם למעשה לא הביא כפרתו אח"כ, מ"מ יוצא ידי חובתו בפסח שנשחט עליו, שאם רק אם מביא אח"כ כפרתו הוא יוצא ידי חובתו, קשה שהרי קיי"ל שאין ברירה, וא"כ אף אם לבסוף הביא כפרתו כיצד יצא ידי חובתו. אלא מוכח שדי בכך שהוא ראוי להביא כפרתו, אף אם לא הביא בפועל.

ה. והזבה שוחטין עליה בשמיני פירש רש"י, שוחטין עליה בשמיני, ותביא כפרתה קודם שתחשך ותאכל. וכתב בהערות הגרי"ש, שמשנתנו כדעת הסוברים נשים בראשון חובה, לפי שאם אינם אלא רשות בראשון, א"כ לא ניתן עשה דהשלמה לידחות מפני פסח שאינו חובה.

א. והא ליכא לאוקמי כרבי יוסי דהא תני בה והמוכר עולתו ושלמיו לא עשה כלום פירש בתוס' הרשב"א, שאפילו הבשר אינו מכור ליאכל ללוקח, ואם כרבי יוסי, אף שלא עלו לבעלים לשם חובה, שהרי לא מצינו אדם שמוכר כפרתו, אבל מדוע הבשר אינו קנוי ללוקח לענין אכילה, ומזה מוכח שאינו כרבי יוסי. אולם הקצוה"ח (סי' תו סק"א) נתקשה בזה, לפי שפירש שמה שאמרו לא עשה כלום, היינו לענין כפרה, אבל לענין הבשר לאכילה יש לומר שהמכירה הועילה, ומדוע אמרו שאינה כר' יוסי. ולכן פירש שראיית אביי היא ממה שכתוב והמעות חולין, שמזה שכתוב המוכר עולתו ושלמיו לא עשה ולא כלום, ע"כ שאי אפשר שייך למכור הכפרה, וא"כ מדוע לר' יוסי המעות חולין, הלא אין קדושה חלה על קדושה, ע"ש מה שביאר בזה.

ב. שמע מינה דסבירא ליה אפילו בפסחו משייר איניש כתב הקרני ראם, שאין לפרש שכוונתו שלא להקדיש כולו, אלא רק מקצת מהפסח, שהרי נחלקו תנאים לענין האומר רגלה של זו עולה האם כולה חולין או כולה קדוש, וכולם מודים שהמקדיש דבר שהנשמה תלויה בו כולו קדוש. ועוד, שמה שאמרו ממנה אדם על פסחו לא משמע שלא הקדיש אלא מקצתה. ולכך ביאר דהשיוור הוא בדעתו, שאם יצטרך למעות שיכול להמנות אחרים על הפסח, וליקח מהם מעות בעד זה, ואף שבשאר קרבן אי אפשר לעשות כן, שהרי גם רבי לא אמר כן אלא בפסח, י"ל שלמד זאת מהדרשה להלן 'מהיות משה' החייה עצמך משה, שהתירה תורה בזה לילך אחר דעתו.

ובהערות להגרי"ש ביאר שודאי אין חלק השיוור חולין גמורים, אלא דינו כקק"ל לריה"ג, דהיינו, שגם לחכמים החולקים על רבי יוסי הגלילי שקק"ל ממון גבוה הם, מ"מ חידשה תורה בפסח שיכול לשייה, שהגם שהוא קדוש, מכל מקום הוא ממון בעלים.